

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Basculestraat 11-13

Ieper, West-Vlaanderen

2026C301

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Wouter Van Goidsenhoven

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2026

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Synthese	5
1.3 Gemotiveerd advies	7
BIBLIOGRAFIE	8
BIJLAGE	9

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de verbouwing en uitbreiding van een dierenartsenpraktijk in Ieper, provincie West-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 1414 m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca. 968 m².

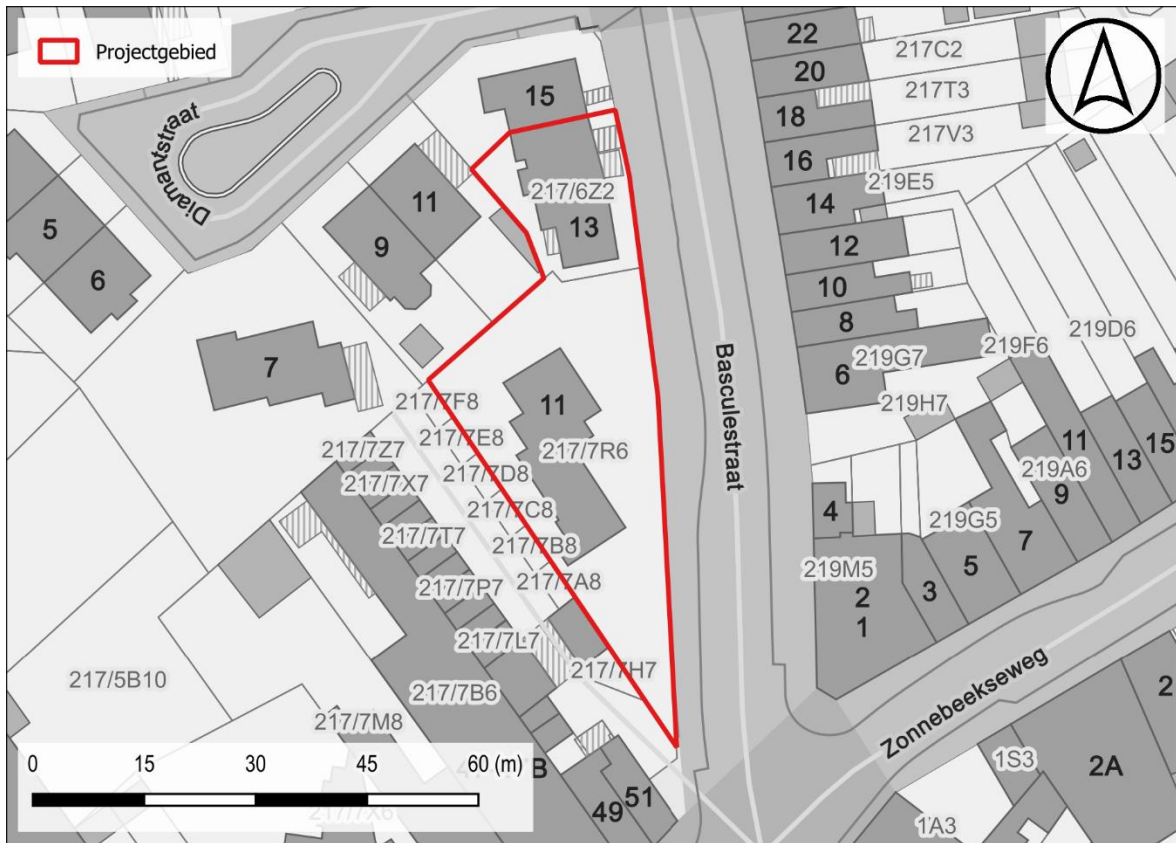
Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich binnen de vastgestelde archeologische zone van het historische centrum van Ieper, maar niet binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 100 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 300 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2026C301	
ERKENNINGNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 46102	Y ₁ : 172464
	X ₂ : 46260	Y ₂ : 172577
KADASTER	Ieper Afdeling 2, Sectie A, Nummers 217/6Z2, 217/7R6	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant uitbreiding van een dierenartsenpraktijk aan de Basculestraat 11-13 te Ieper. Het plangebied is ca. 1414 m² groot en wordt ingenomen door bebouwing, verharding en tuinzone. Een deel van de aanwezige bebouwing wordt gesloopt in het kader van de geplande werken. Vervolgens wordt een nieuwbouw gerealiseerd met bijhorende verharding en groenzone. Hiervoor dient rekening gehouden te worden met een ingreep van ca. 1 m onder het bestaande maaiveld.

De stad Ieper is gegroeid vanuit een nederzetting ten westen van de vallei van de Ieperlee. Gezien de ligging binnen verstedelijkt gebied is het oorspronkelijke landschap reeds grondig gewijzigd. Het plangebied bevindt zich ten oosten van de Ieperlee en de historische kern van de stad. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte het plangebied een profiel weer dat is opgebouwd uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen. De bodemkaart geeft ter hoogte van het plangebied geen informatie weer. De meest nabije polygonen indiceren eerder natte bodems. Gelet op de ligging binnen verstedelijkt gebied en de bouwactiviteiten van de voorbije eeuwen wordt de kans zeer klein geacht dat er ter hoogte van het plangebied nog in-situ bewaarde artefactensites aanwezig zijn.

Uit het cartografische materiaal kan afgeleid worden dat het plangebied zich buiten de 13^e eeuwse stadsomwalling, in de buitenparochies. Begin de 14^e eeuw wordt beslist om deze buitenparochies ook te beschermen door middel van een tweede stadsomwalling, de zgn. 'Ueterste Veste'. Tijdens het Beleg van Ieper in 1384 door de Gentse opstandelingen en Engelse troepen worden de buitenparochies van de stad volledig vernield. Na deze verwoestingen wordt de Bourgondische vesting gerealiseerd eind de 14^e eeuw. Deze blijft grotendeels bewaard tot het laatste kwart van de 17^e eeuw. Op een plan uit 1670 is te zien dat het terrein zich ten oosten van een wegenis bevindt, binnen een vermoedelijk vrijgemaakt schootsveld. Na de verovering door de Fransen wordt aangevat met de uitbouw van de Ieperse Vaubanvesten. Op een plan uit 1689 is te zien dat het terrein samenvalt met een door grachten omgeven hoornwerk. De Ieperse Vaubanvesten worden na de Franse overheersing meerdere malen gewijzigd. Op de 18^e-eeuwse Ferrariskaart is te zien dat het terrein interfereert met het oostelijke uiteinde van een bastion. Tijdens de Oostenrijkse periode worden op bevel van Jozef II de vesten deels ontmanteld. Echter worden de vesten terug opgebouwd tijdens de Hollandse periode. Op het 19^e-eeuwse kaartmateriaal is een gelijkaardige toestand als deze op de Ferrariskaart te zien. Er dient ter hoogte van het plangebied dan voornamelijk rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van grote grachtlichamen en resten van de stadsvesten. Tijdens WOI, na de Slag om de IJzer in 1914 komt de frontlijn in een wijde boog ten oosten van de stad te liggen, de zgn. 'Ieperboog'. Doorheen het conflict schuiven verschuiven de linies meermaals maar de stad blijft in geallieerde handen. Ze wordt echter herschapen tot een gigantische ruïne door de Duitse artillerie. Bij navraag is gebleken dat er zich geen defensieve structuren bevinden ter hoogte van het plangebied, wel zijn zeer grote impactkraters te herkennen op luchtfoto's. Doorheen de orthofotosequentie is geen wezenlijke verandering op te merken binnen de grenzen van het plangebied. De huidige toestand is reeds waar te nemen op de opname van 1971.

Rondom het plangebied zijn meerdere archeologische vindplaatsen en indicatoren gekend. Een constante bij onderzoek in de omgeving van het plangebied is de aanwezigheid van een 'oorlogspakket' van ca. 0,5 tot 1 m dik. Dit pakket is het resultaat van de vernielingen tijdens en de heropbouw na WOI. De waarnemingen binnen de Ieperse binnenstad werden

voornamelijk restanten van wonen en werken in de (laat)middeleeuwse stad in kaart gebracht zoals funderingen, vloerniveaus, afvalpakketten en -kuilen, resten van artisanale activiteiten en beerputten. Op meerdere locaties werden ook restanten in kaart gebracht van de verschillende fasen van de vroegmoderne vestingswerken rondom de stad. Gelet op de sleutelpositie aan het westelijk front die de stad bekleedde tijdens WO1 zijn relictten uit dit conflict dan ook een constante bij onderzoek in en rondom de stad. Dit betreft loopgraven, schuilplaatsen, impactkraters, uitrustingsstukken en munitie. Er zijn echter ook aanwijzingen voor een veel oudere oorsprong van de stad. Zo werden bij onderzoek aan de Jan Ypermanstraat ook sporen en vondsten aangetroffen die mogelijk wijzen op bewoning tijdens de Romeinse periode.

Hoewel in de omgeving van het plangebied zeer zeker uitgegaan moet worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt vanwege de relatief beperkte diepte van de geplande ingrepen en archeologische verwachting ter hoogte van het plangebied een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande ingrepen aan de Basculestraat 11-13 te Ieper worden geen bijkomende onderzoeksdaden aanbevolen.

Vooreerst moet gewezen worden op de archeologische verwachting. Op basis van het historische kaartmateriaal kan afgeleid worden dat het plangebied gelegen is ter hoogte van een vrijgemaakt schootsveld, hoornwerk en jongere fasen van de stadsversterkingen. Deze structuren worden omgeven door grote grachtlichamen. Vanwege de verschillende fasen in de constructie van de stadsverdediging kan redelijkerwijs aangenomen worden dat de kans op het aantreffen van oudere relictten zeer beperkt is. De verwachting ter hoogte van het plangebied bestaat aldus uit resten van grachten, ophogingspakketten en eventueel muurresten die het best gevat kunnen worden door een of meerdere proefsleuven haaks op het verloop van de vesten.

Daarnaast moet echter ook aandacht zijn voor de relatief beperkte diepte van de geplande ingrepen. Rekening houdend met de 'oorlogslaag' en de zeer grote en diepe structuren die verwacht worden wordt de kans klein geacht dat op deze diepte reeds resten van de stadsversterkingen waargenomen kunnen worden. De kans dat de oriëntatie, opbouw en eventuele fasering van eventueel aanwezige verdedigingselementen op deze diepte geëvalueerd kunnen worden wordt als zeer beperkt ingeschat. Daarnaast kan ook gesteld worden dat vanwege de relatief beperkte diepte van de ingrepen de impact op eventueel aanwezige defensieve elementen eerder beperkt zal zijn waardoor deze voor het grootste deel in-situ bewaard kunnen blijven.

Op basis van voorgaande redenering kan geconcludeerd worden dat de kans op kenniswinst bij verder onderzoek door middel van proefsleuven beperkt is. Vanwege dit gebrek aan mogelijke nieuwe inzichten of kenniswinst wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol ingeschat.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
--	---

